

Különlenyomat az Orvosi Hetilap 1932. évi dec. 3-i, 48. számából.

Sublimát belégzések a tüdőüszők gyógykezelésében.

A tüdőüszkösödés belgyógyászati kezelésében *Skoda* óta nagy szerepet játszanak a belégzés alakjában alkalmazható fertőtlenítő szerek. Igaz ugyan, hogy a *Bauer* és *Perrin* által 1914-ben bevezetett salvarsan kezelés óta jelentőségük csökkent, de még ma is ez a legkönnyebb módja annak, hogy elég nagy töménységben juttathassunk fertőtlenítő szereket közvetlenül az üszkösen széteső területre. Folyékony szereknek intratrachealis alkalmazásával szemben nagy előnye ennek az eljárásnak, hogy a beteget egyáltalán nem viseli meg, így súlyos állapotban levő, elgyengült betegeken is alkalmazható. Egy minden esetben komoly kórjóslatot nyújtó bántalomban, mint a tüdőgangraena, lehetőleg valamennyi fegyverünket harcba kell állítani minél hamarább, így a belégzések alkalmazása ma is általánosan elfogadott.

Belégzés formájában különböző fertőtlenítő szereket használnak, a legelterjedtebb az illó olajok, különösen a még *Skoda* által ajánlott oleum Terebinthinae alkalmazása. Klinikáinkon ezzel szemben évtizedek óta majdnem kizárólag a sublimát belégzéseket használjuk úgy tüdőüszkösödés, mint bronchitis putrida esetén. Mivel pedig a sublimátnak ily módon alkalmazása ma jóformán ismeretlen, tankönyvekben, kézi könyvekben sehol nyomát sem találjuk, tudomásunk szerint más klinikákon nem is használják, célszerűnek látjuk röviden felhívni a figyelmet erre a feledésbe ment régi eljárásra, melynek első alkalmazása magyar szerző, *Korányi Frigyes* nevéhez fűződik.

Az első erre utaló irodalmi adatot *Purjesz Zsigmond* »Belgyógyászat«-ának első kiadásában (1885.) találjuk, mely szerint »valószínűleg jó szolgálatot tesz a maró higanyoldat belégzése (0,01 ; 100,0) is, melyet *Korányi*

rothadó hörgőlob egy esetében jó sikerrel alkalmazott. «*Korányi Frigyes* a »Belgyógyászat Kézikönyvében« a belégzésben alkalmazható szerek (oleum Terebinthinae, carbolsav, bórsav, pyridin) ismertetése után említi, hogy néhány oly esetben, melyben ezekkel a szerekkel nem ért el eredményt, porlasztott sublimátoldatnak (1 : 2000) naponként 3—4-szeri alkalmazása után gyógyulást látott létrejönni. Megjegyzi, hogy a belégzés után a betegnek száját mindenkor gondosan ki kell öblíteni.

Klinikánkon a sublimát belégzést egy ezrelékes oldattal végeztetjük, az eset súlyossága szerint naponta 2—3-szor 25 ccm-t adva gőzporlasztással. Kellemetlenségeket, nevezetesen higanymérgezésre utaló tüneteket soha egy esetben sem láttunk, annak dacára, hogy többször 5—6 héten át is alkalmaztuk megszakítás nélkül a kezelést. Nem képez így ellenjavaslatot kisebbfokú fehérjevétel sem. A szemeket célszerű betakarással védeni, mert a porlasztott sublimát oldat könnyen okozhat kötőhártyagyulladás.

A sublimát belégzések jó hatása rendszeren elég hamar mutatkozik: csökken a köpet és a leheltettség, majd a köpet napi mennyisége is nagyon jól befolyásolja a kezelés a beteg hőmenetét is. Több esetünkben észleltük, hogy a sublimát belégzés első napjától kezdve esett fokozatosan a beteg láza.

Mielőtt a tüdőüszkösödés salvarsan kezelése általános lett volna, klinikánkon jóformán kizárólag a sublimát belégzéseket alkalmaztuk e célból, belsőleg myrtollal kombinálva. Pontos statisztikai adatokat erről az időről sajnos nem közölhetünk, mivel akkori kórtörténeteink nem állanak rendelkezésre. Az akkor szerzett jó tapasztalatok alapján tartotta azonban fenn klinikánk az eljárást és használjuk mint igen értékes kiegészítőjét az érlyes salvarsan kezelésnek. A legutolsó években így gyógykezelt 12 tüdőangraena eset közül 4 halt meg, 5 teljesen gyógyult, 3 lényeges javulással hagyta el a klinikát.

Az elmondottak bizonyítására négy esetünk kórtörténetét közöljük rövid kivonatban, megjegyezve, hogy a két első eset még a salvarsan kezelés előtti időből származik.

(1. 03 éves egyetemi tanár. Influenzás bronchopneumonia a bal alsó lebenyben, intermittáló magas lázzal. A második hét végén bő genyes köpet, ezzel egyidőben diónyi üreg mutatható ki a bal alsó lebenyben. A köpet két nap múlva bűzössé válik, napi mennyisége 200 ccm. Sublimát-belégzés naponta háromszor, belsőleg myrtol. Egy hét alatt a köpet mennyisége erősen csökken, bűzössége megszűnik, a láz subfebrilitásra száll le. További

egy hét alatt teljes láztalanság, a helyi tünetek ist eljensen gyógyultak. A beteg azóta is megfigyelésünk alatt áll, jelenleg 80 éves, teljesen egészséges.

2. 53 éves kerékgyártó, 4 hete lázas, heves mellkasi fájdalommal, három hete bő bűzös köpettel. Felvételtkor 39 fokig emelkedő remittáló láz, súlyos elesettség. A bal felső lebenyben kiterjedt beszűrődés, ennek közepén tojásnyi üreg folyadékniveaual. Köpet napi mennyisége 500 ccm., háromrétegű dögbűzű. Sublimátbelégzéseket kezdünk naponta háromszor. A láz negyedik napra 38 fok alá süllyed, egy hét múlva láztalan. A köpet mennyisége napi 40—50 ccm-re süllyed, bűzössége megszűnik. Háromheti kezelés után kifogástalan erőbeli állapotban távozik, köpet alig van, helyileg a tünetek alig fejlődtek vissza, a beszűrődés csökkent, az üreg majdnem teljesen kitelt.

3. 50 éves földműves. 7 hete beteg azóta állandóan lázas, 40 fokig emelkedő intermittáló hőmenettel. Betegsége második hete óta bűzös köpet. Nagyon letrömlött beteg, ki fölveteléig 14 kg-ot fogyott. A bal alsó lebenyben almányi üreg, melyet ujjnyi széles beszűrődés határol, az üregben hullámzó folyadékniveau. A köpet napi mennyisége 300—500 ccm., háromrétű, bűzös. Sublimát belégzéseket kezdünk, melyre a köpet csökken, a láz subfebrilre száll le. Egy hét múlva salvarsan kezelést indítunk meg, 6 injectióban összesen 2.5 g neosalvarsant kap, közben állandó sublimátbelégzést. A gyógykezelés harmadik hetében köpete nem bűzös, mennyisége egész csekély. 5 heti kezelés után távozik, a gangraenás góc megkisebbedett, a beteg 7 kg-ot hízott. Három hónap múlva ellenőrző vizsgálatkor a góc helyén diónyi tömött árnyék. 6 év múlva a beteg tetanus fertőzéssel kerül újból klinikánkra, melyből két hét alatt gyógyul. Vizsgálata alkalmával a góc helyén kis meszes góc van.

4. 56 éves igazgatótanító. Influenzás bronchopneumonia a bal alsó lebenyben, mely a harmadik héten gangraeneskál. Bő, réteges, bűzös köpet, napi 200—250 ccm. mennyiségben. Sublimátbelégzés és erélyes revival kezelés (8 injectióban 4.0 g revival). A köpet mennyisége a második hét végén kezd csökkenni, negyedik héten teljesen megszűnik. Helyileg a beszűrődés majdnem teljesen felszívódott.

Mint közölt eseteink is bizonyítják, a sublimát belégzés tapasztalataink szerint igen értékes és hatásos fegyver a tüdőszüksősödés gyógykezelésében. Emiatt tartottuk szükségesnek fölhívni erre a figyelmet.

Engel Rudolf dr., egyet. magántanár.